

Завдяки такій схемі партнерства, де заклад вищої освіти водночас має елементи інституту підприємництва за будь-якої форми власності можна досягти таких конкурентних переваг: продукування і капіталізація нових знань; якісне виконання НДДКР із подальшою ефективною комерціалізацією отриманих результатів; широке розповсюдження (трансфер) нових знань, результатів НДДКР і прогресивних технологій; розвиток інноваційної діяльності ЗВО; розробка, реалізація концепцій і впровадження методів, технологій і прийомів інноваційного економічного і соціального розвитку місцевих громад, регіонів, країни; внесок у національне економічне зростання, національний ВВП і конкурентоспроможність економік країн; розвинення і розповсюдження нового типу підприємницької діяльності в інтелектуальній сфері – академічного підприємництва у ЗВО; ефективне навчання підприємців і розвитку підприємницької освіти; фінансова самодостатності і незалежності ЗВО, підвищення рівня матеріального забезпечення професорсько-викладацького складу та інших співробітників ЗВО.

Список використаної літератури

1. Бутенко Н. В. Підвищення конкурентоспроможності національної економіки на засадах партнерства. *Економічний аналіз*: зб. наук. пр. Тернопіль, 2014. Т. 15. № 1. С. 36–42.
2. Захарін С. В., Левчук Н. І., Чаленко Н. В. Фінансово-економічні моделі інвестиційної діяльності у сфері вищої освіти. *Економічний вісник університету*. 2013. Вип. 20/1. С. 38–47.
3. Про Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»: Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Семенець Ю. Партнерство бізнесу, держави та університетів як стратегічний ресурс інноваційного розвитку України. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4798 (дата звернення: 25.03.2018).
5. Etzkowitz H. The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation in Action. Routledge, 2010. 176 p.
6. Global Competitiveness Report 2017-2018. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018> (дата звернення: 25.03.2018).

O. Gutsalyuk, A. Navolokina

INTERCONNECTION AND FORMAT OF INTERACTION EDUCATION, BUSINESS AND PUBLIC WITHIN COMPETITION

The article defines the main strategic vectors for raising the level of competitiveness of higher education in accordance with the general strategy of Ukraine's development in the context of globalization processes and the internationalization of the sectors of the national economy. The author emphasizes that one of the tools for increasing the competitiveness of the national economy at the level of development of higher education is partnership relations as a form of interaction between the subjects of the national economy. One determines the topical economic actors of the partnership in the conditions of internal and external competition are institutions of higher education, state and business. The model of partnership of university, business and state in the conditions of competition on the idea of "triple spiral" is presented.

Keywords: competitiveness, higher education, partnership, state, business, national economy, educational service.

УДК 378:390

Дяченко О. Ф.

ІНТЕГРАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗВО ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

Розглядається особлива роль інтеграції математичних та фахових дисциплін в формуванні конкурентоспроможного бакалавра системного аналізу. Це дозволяє спрямувати педагогічний процес на підготовку конкурентоспроможного, творчого фахівця, що вміє і хоче пристосовуватися до мінливих умов ринку, вміти конкурувати в умовах змінних вимог до робочого місця.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інтеграція, інтегративний підхід, бакалавр системного аналізу

Характеризуючи поточну ситуацію на ринку праці, багато дослідників у галузі економіки відзначають, що в сучасному світі рушійна сила економіки – конкуренція – все більше зводиться до конкуренції знань і головна конкурентна перевага високорозвиненої країни пов'язана з розвитком її людського потенціалу, що багато в чому визначається станом системи освіти. Завдання підготовки кваліфікованого фахівця відповідного рівня і профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, здатного до ефективної роботи за спеціальністю на рівні програми розвитку сучасної освіти. На основі теоретичного аналізу наукової літератури можна зробити висновок, що розуміння конкурентоспроможності в теорії менеджменту, економіки і соціології кардинальним чином відрізняється від психолого-педагогічних трактувань цього поняття. Виходячи з вищезазначеного, можна зробити висновок, що конкурентоспроможна особистість, здатна знайти і реалізувати себе на сучасному ринку праці, – це не тільки професійно успішна особистість, але й особистість, здатна до лідерства і до найвищої якості професійно-творчої діяльності. Велику роль у

формуванні конкурентоспроможності особистості відіграє освітній процес, що стимулює особистісне зростання учня, його знань, інтересів, здібностей. Однак сьогодні багато хто зі студентів не навчений справлятися з швидко мінливими та нестабільними умовами. Більш того, їх підготовка не дозволяє їм накопичити достатній досвід для наявної ситуації. Відповідно вони часто не викликають довіри з боку роботодавця. виправити зазначене вище становище справ можна, реалізуючи інтегративний підхід в освіті.

У словниках термін «інтеграція» тлумачать як «об'єднання в ціле будь-яких частин, елементів». Утворене це слово від лат. *integratio* – відновлення, заповнення, *integer* – цілий. Інтеграція сьогодні практично перевершує інші педагогічні нововведення за широтою експериментального втілення, глибиною творчого задуму, тривалістю та діалектичністю історичного розвитку [1, с. 231]. Інтегративні процеси у професійній освіті останніми роками посідають важливе місце, оскільки вони спрямовані на реалізацію формування цілісної системи знань і вмінь студентів, розвиток їх творчих здібностей і потенційних можливостей. Запровадження інтеграції в навчальний процес вищої школи дає змогу усувати дублювання у вивченні різних питань шляхом об'єднання спорідненого матеріалу кількох предметів навколо однієї теми; ущільнювати знання та економити час на їх засвоєння; досягати цілісності знань шляхом опанування значного за обсягом інтегрованого навчального матеріалу; розвивати здібності студентів, формувати їх творчу особистість; надати можливість студентам застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у професійній діяльності [2, с. 32].

Аналіз стандартів професійної підготовки бакалаврів із системного аналізу показав, що математична підготовка є інтегративним компонентом компетентності майбутнього фахівця, його невід'ємною і дуже важливою складовою. При цьому однією з головних цілей навчання математичних дисциплін є формування математичного аспекту компетентності фахівця, тобто здійснювати навчально-виховний процес у такий спосіб, щоб забезпечити готовність і здібність майбутніх бакалаврів до розв'язування математичними методами задач професійного характеру [3].

Хоча відомо, що математичні дисципліни реалізують не тільки усі загальнодидактичні функції (навчальну, розвивальну, виховну) а й виконують інтегруючу функцію в системі загальноосвітніх та спеціальних знань майбутніх бакалаврів. Інтегруюча функція знаходить свій прояв у міждисциплінарних зв'язках математичних і спеціальних інформатичних дисциплін майбутніх фахівців та реалізується через математичні моделі процесів, які є основою для засвоєння матеріалу спеціальних дисциплін.

Інтегративний підхід забезпечує подолання фрагментарності знань студентів, економію навчального часу за рахунок уникнення дублювань навчального матеріалу суміжних чи близьких дисциплін, укрупнення дидактичних одиниць знань, що виникає в результаті об'єднання одиниць знань навколо найсуттєвіших змістових та структурних зв'язків між компонентами навчального матеріалу. Щодо вивчення математичних і спеціальних інформатичних дисциплін, то більшу ефективність ми отримуємо за умови створення і подальшого використання спільної математичної мови. Саме введення єдиної символіки та термінології спрощує введення нових понять як на заняттях з математичних, так і спеціальних інформатичних дисциплін. Крім цього відбувається мінімізація в часі, ущільнення навчального матеріалу за рахунок вивільненого часу, що веде до покращення умов здійснення професійної підготовки бакалаврів із системного аналізу.

Отже, реалізація інтегративного підходу в професійній освіті є актуальною проблемою, оскільки з його успішним методичним впровадженням відкриваються нові перспективи у формуванні конкурентоздатної, розвиненої, творчої, креативної особистості.

Список використаної літератури

1. Сидорчук Н. Г. Інтеграційні процеси в освіті як полікультурна проблема. *Проблеми освіти*: зб. наук. пр. Вінниця ; Київ, 2015. Вип. 82. С. 230–233.
2. Фурса І. В. Інтеграція освіти як детермінанта процесу професійної підготовки майбутніх учителів. *Розвиток ключових компетентностей майбутніх учителів у процесі професійної підготовки*: зб. наук. пр. II Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. : у 2 ч. Переяслав-Хмельницький, 2016. Ч. II. С. 29–33.
3. Дяченко О. Ф. Інтеграція математичних та інформатичних дисциплін як чинник забезпечення освітніх вимог до професійної підготовки бакалаврів із системного аналізу. *Молодь і ринок*: наук.-пед. журн. 2017. №3 (8146). С. 112–117.

O. Diachenko

THE INTEGRATION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE UNIVERSITY AS A CONDITION OF FORMATION OF COMPETITIVENESS OF THE BACHELOR'S DEGREES IN SYSTEM ANALYSIS

The article discusses a special role in the formation of a competitive bachelor of system analysis is the integration of mathematical and professional disciplines. This allows you to direct the educational process at training of competitive, creative professional who is able and willing to adapt to changing market conditions, to be able to compete in the changing requirements of the workplace.

Keywords: competitiveness, integration, integrative approach, bachelor's degrees in system analysis

УДК 339.137:378.4(043)

Захарова О. В.

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ НАЦІОНАЛЬНИХ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Тези присвячені дослідженню конкурентоспроможності національних систем вищої освіти з позиції відомих міжнародних рейтингових систем. Проведена оцінка поточного стану та динаміки детермінант конкурентоспроможності системи вищої освіти України відповідно до міжнародного рейтингу Universitas 21.

Ключові слова: конкурентоспроможність, детермінанти, рейтингова система, система вищої освіти, університет.

В сучасних умовах розвитку глобалізаційних процесів, високого рівня відкритості як економічного, так і освітнього простору, формування високого рівня конкурентоспроможності системи вищої освіти є одним із важливих стратегічних орієнтирів розвитку країн.

Як показав аналіз, одним із найбільш поширених підходів щодо оцінки конкурентних переваг систем вищої освіти в цілому та окремих вищих навчальних закладів є методики рейтингового оцінювання, що застосовуються багатьма міжнародними організаціями та інститутами. Незважаючи на те, що результати застосування методики рейтингового оцінювання та самі міжнародні рейтинги зазнають критики з боку багатьох науковців, оскільки є відображенням сукупності суб'єктивних думок та оцінок зацікавлених в освіті та науці сторін відносно відповідності освітніх ресурсів, процесів і результатів навчання вимогам сучасного світу, наявні системи рейтингового оцінювання дозволяють відстежувати зміну позицій окремих національних освітніх систем порівняно основних конкурентів [1].

Серед наявних міжнародних рейтингових систем тільки дві оцінюють системи вищої освіти в цілому на національному рівні – Universitas 21 (U21) та QS Higher Education System Strength Rankings. Рейтинг U21 розроблений в якості орієнтира для урядів, освітніх установ та різного кола осіб і спрямований на виявлення важливості створення сильного середовища для вищих навчальних закладів, їх внеску в забезпечення соціально-економічного та культурного розвитку країн, забезпечення високої якості освітніх послуг та наукових досліджень [2, 3]. Загальна оцінка рівня розвитку систем вищої освіти за U21 складається з чотирьох складових, що виступають основними детермінантами їх конкурентоспроможності та мають різну вагомість впливу на позиції країни у світовому освітньому просторі (рис. 1).

Рис. 1. Складові (конкурентні детермінанти) рейтингу Universitas 21

Оцінки позиції України та динаміка їх змін за період 2012-2017 рр. представлена в таблиці.

Таблиця 1

Динаміка конкурентних позицій української системи вищої освіти за U21 Ranking of National Higher Education Systems [3]

Індикатори конкурентоспроможності	Роки					
	2012 (48 країн)	2013 (50 країн)	2014 (50 країн)	2015 (50 країн)	2016 (50 країн)	2017 (50 країн)
	бали (місце)	бали (місце)	бали (місце)	бали (місце)	бали (місце)	бали (місце)
Ресурси (діапазон варіації балів)	76,0 (10) 15,8-100,0	51,7 (30) 17,1-100,0	49,9 (28) 16,4-100,0	54,2 (27) 21,0-100,0	53,0 (26) 19,1-100,0	66,9 (18) 20,4-100,0
Середовище (діапазон варіації балів)	84,6 (28) 67,5-100,0	75,0 (42) 63,2-100,0	75,2 (43) 64,0-100,0	68,3 (46) 50,7-100,0	69,0 (46) 50,0-100,0	72,8 (37) 48,3-100,0
Зв'язки (діапазон варіації балів)	39,2 (33) 12,8-100,0	51,0 (27) 12,1-100,0	31,0 (44) 22,7-100,0	33,3 (41) 22,3-100,0	27,0 (46) 23,7-100,0	36,0 (38) 22,6-100,0

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Інтернаціоналізація вищої освіти України
в умовах полікультурного світового простору:
стан, проблеми, перспективи**

**МАТЕРІАЛИ ПІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІИ
(Маріуполь, 18-19 квітня 2018 року)**

**МАРІУПОЛЬ
МДУ
2018**

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Відповідальні редактори: д.ф-м.н., проф. **М. Стріха**; чл.-кор. НАПН України, д.пед.н., проф. **О. Топузов**; **І. Стокоз**; чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. **К. Балабанов**

Члени редколегії: проф. **Х. Бакірдіз**; акад. НАН України, чл.-кор. НАПН України, д.соціол.н., проф. **В. Бакіров**; д.філол.н., проф. **О. Бондарева**; д.е.н., проф. **О. Булатова**; проф. **К. Іллюмінаті Поркарі**; проф. **В. Карайоргіс**; д.політ.н., проф. **С. Корнеа**; **О. Кочурін**; д.філос.н., с.н.с. **С. Курбатов**; акад. НАПН України, д.е.н., проф. **А. Мазаракі**; **Н. Оксенчук**; д.політ.н., проф. **І. Оніщенко**; д.філол.н., проф. **О. Павленко**; чл.-кор. НАПН України, д.філос.н., проф. **П. Саух**; к.ю.н. **М. Семенишин**; к.політ.н., проф. **М. Трофименко**; д.соціол.н., проф. **С. Щудло**.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Маріупольського державного університету
(протокол № 9 від 28.03.2018)

УДК 378.014.53(477)

ББК 74.48.я43

I-73

Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Маріуполь, 18-19 квітня 2018 р. – Маріуполь : МДУ, 2018. – 646 с.

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернаціоналізація вищої освіти України в умовах полікультурного світового простору: стан, проблеми, перспективи», які різнобічно висвітлюють питання інтернаціоналізації вищої освіти; розглядаються фактори, що впливають на створення нових можливостей і підвищення доступності вищої освіти та забезпечення її якості; окремо приділено увагу проблемам нормативно-правового забезпечення розвитку міжнародного співробітництва в сфері вищої освіти України, академічній мобільності, розвитку лідерського потенціалу університетів і конкурентоспроможності сучасних вишів в умовах глобалізації; розглядаються проблеми підготовки вчителя Нової української школи. Видання адресоване науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти.